Legger Oppervlaktewateren 2018

Beantwoording van vragen Commissie BMZ 29 januari 2019

In de commissievergadering BMZ, d.d. 29 jan 2019, heeft het college toegezegd de gestelde vragen over de Legger Oppervlaktewateren 2018 schriftelijk te beantwoorden.

Naast antwoord op de gestelde vragen zijn hier en daar ook extra toelichtingen gegeven.

Op de laatste pagina's wordt inhoudelijk ingegaan op de drie insprekers tijdens de collegevergadering.

Consequenties voor de Legger n.a.v. behandeling in de Cie BMZ

De behandeling in de Cie BMZ leidt tot de volgende aanpassingen aan de Legger en Inspraaknota:

- Om juridische redenen worden zienswijzen 35 en 36 alsnog niet ontvankelijk verklaard. Hierop wordt het inspraakrapport aangepast. Dit heeft geen consequentie voor de Legger(kaarten).
- Naar aanleiding van een inspreken tijdens de Cie BMZ wordt voor één extra watergang (waar dhr Vlooswijk over insprak) pas op de plaats gemaakt om de situatie nader te onderzoeken, ook omdat hier belangen van een buurman meespelen. Daarom nemen we deze watergang niet mee in de Legger 2018 en komt hier een grijs vlak.
- "LOW 2019" stond nog 1x in de Leggernota en is vervangen door "LOW 2018"
- In de Leggernota is de beschrijving van het begrip "dam" iets aangepast, de strekking niet.

Inhoud

Consequenties voor de Legger n.a.v. behandeling in de Cie BMZ 1
Kwaliteit van de leggerkaarten (CU) 3
Leggerkaarten wijken af van de werkelijkheid 3
Openstaand uitzoekwerk (AWP, CU) 4
Kaartmateriaal (PvdA) 4
Inspraakproces (PvdD, PvdA) 4
Contact met insprekers van een zienswijze (CU) 5
Overhangende beplanting (PvdA) 6
Monumentale bomen (CU) 6
Woordgebruik (PvdA) 6
Bergingsgebieden (PvdA, LNE) 6
Handhaving (CDA) 6
LOW 2018 of LOW 2019 (CDA, AWP) 7
De Vlist (PvdA) 7
GHIJ (PvdA) 7
Onderhoud HDSR-oevers door derden (CDA) 7
Deregulering, harde stramien, ja-mits (CU) 7
NVO (LNE) 8
LOW 2018 en LOW 2012 naast elkaar (WN) 8
Frequentie 8
Grijze vlakken 9
Terugkoppeling grijze-vlakken aan het AB (WN, CDA) 9
Ontvankelijkheid na de inspraakperiode (LNE) 9
Zienwijze 21 (W@I) 10
Vaarregime op de Oude Rijn ten westen van Woerden (PvdA) 10
Moment van intrekken (CU) 11
Lange Linschoten (PvdA) 11
Uitstel van de LOW 11
Inspreken dhr. Van Bemmel (zienswijze 26) 12
Inspreken mw Roubos (nr. 15) 13
Inspreken dhr. Vlooswijk (nr. 16) 13

Kwaliteit van de leggerkaarten (CU)

Leggerkaarten worden nooit perfect, en dus voor 100% kloppend. Vanwege de omvang van het beheergebied, het feit dat Leggerkaarten kunnen afwijken van de werkelijke situatie, en het grote aantal legale mutaties in het gebied kunnen er fouten insluipen. Via allerlei processen (bijvoorbeeld door geautomatiseerd luchtfoto's met elkaar te vergelijken, aansluiting op het BGT-meldingensysteem en het openstaan voor signalen van ingelanden) proberen we dagelijks onze kaarten actueel en betrouwbaar te houden.

Tot en met 2018 had het waterschap alleen in driehonderd algemene bewoordingen (artikel 4, lid 4 sub a t/m d van de LOW 2012) beschreven wie welk kunstwerk moet onderhouden voor gewoon en buitengewoon onderhoud. In de praktijk gaf dat geen problemen omdat vaak in de hoofden van de medewerkers wel de precieze toedeling bekend is, en niet elk jaar bij elk kunstwerk iets speelt waarbij de toedeling in de onderhoudsplicht ter discussie staat. En bij discussies werd het verder uitgezocht.

Om voor iedereen duidelijk te maken wie waar onderhoudsplichtig is en om toekomstige discussie te voorkomen, is dit nu voor het eerst per kunstwerk toegewezen. Per kunstwerk hebben we ons de vraag gesteld wie volgens ons de onderhoudsplichtige is. In eerste instantie door de beslisregels uit de LOW 2012 te volgen, en vervolgens door onze medewerkers te bevragen of zij van uitzonderingen of gemaakte afspraken weten en door in archieven te kijken.

Het gaat hierbij om ruim veertienduizend kunstwerken en telkens twee typen, gewoon en buitengewoon onderhoud. Ongetwijfeld zitten hier kunstwerken tussen die we niet goed hebben toegekend, of waarbij er een meningsverschil is met de door ons aangewezen onderhoudsplichtige, of waarbij een overdracht is geweest die we nog niet hebben verwerkt. Of we hebben met partijen met veel kunstwerken in beheer (denk aan gemeenten) afgesproken om de gegevens met elkaar te gaan vergelijken, waarbij ook niet alle gemeenten een uitputtend overzicht hebben van welke kunstwerken zij de onderhoudsplichtige denken te zijn. Ervaring uit het verleden leert dat dit in de praktijk niet tot problemen zal leiden.

Leggerkaarten wijken af van de werkelijkheid

Het klopt dat Leggerkaarten kunnen afwijken van werkelijkheid buiten. Dat is een bewust en terecht verschil. Het is een namelijk een misverstand dat de Leggerkaarten moeten overeenkomen met de werkelijkheid buiten. De Leggerkaarten moeten de juridisch afdwingbare situatie (zeg maar de "juridische werkelijkheid") weergeven.

De juridische werkelijkheid kan daadwerkelijk afwijken van de werkelijkheid buiten en daardoor kan dus ook de Leggerkaart afwijken van de werkelijkheid buiten. Bijvoorbeeld wanneer een watergang is gedempt zonder vergunning van het waterschap. Of wanneer al deels met het uitvoeren van een vergunning is gestart (water gedempt, maar compensatie is nog niet uitgevoerd).

Voor de volledigheid: de Legger beschrijft namelijk de juridisch geldende situatie waar zowel de aangelande als ook het waterschap rechten aan kan ontlenen. Van dat recht maken we bijvoorbeeld tijdens de schouw gebruik waarbij we toetsen we de werkelijke situatie voldoet aan de vereiste situatie (de legger). Wijkt dat af, bijvoorbeeld door een illegale demping, dan kan het waterschap op basis van de legger handhavend optreden. Pas als er een nieuwe gelegaliseerde vergunning is verleend (bv voor het dempen van water in combinatie met het graven van nieuw water), wordt de nieuwe situatie in de Legger verwerkt en pas dan verdwijnt in dit voorbeeld de gedempte watergang van de Leggerkaart.

Zouden we direct de kaart aanpassen op basis van een melding dat water is verdwenen, dan verliezen we het recht om handhavend op te kunnen treden, indien nodig. Immers, de situatie waaraan we mogen toetsen zou dan de situatie zonder watergang zijn.

Openstaand uitzoekwerk (AWP, CU)

Uitzoekwerk dat nog plaats moet vinden, gaat niet over het nog verder kloppend krijgen van de leggerkaart. Het uitzoekwerk gaat over eerder gemaakte onderhoudsafspraken, waar naar aanleiding van de nieuw gepubliceerde leggerkaarten verschillen van inzicht over blijken te bestaan.

Toelichting:

Wat bij de inspraak van grote partijen, diverse gemeenten en Rijkwaterstaat, is gebeurd, is dat ze onze leggerkaarten naast hun eigen onderhoudskaarten leggen en verschillen constateren. Dat leidde tot een algemene zienswijze ("de kaarten van het waterschap zijn onjuist"). Met deze partijen is actief contact gezocht en al snel werd duidelijk dat zij hun appels met onze peren hebben vergeleken.

De verschillen zijn logisch te verklaren:

1. De gemeente heeft voor het water een onderhoudstaak:
   - voor water vanuit een publieke functie
     - De (primaire) watergangen die wij aan de gemeente hebben toegedeeld
   - voor water vanuit een private functie
     - (Tertiaire) watergangen die wij aan de aangelande hebben toegedeeld en waar toevallig op basis van eigendom de gemeente de aangelande is. Op onze leggerkaart staat daar "aangelande"
2. In goed overleg hebben we in het verleden met de gemeente afspraken gemaakt om al dan niet met gesloten beurzen onderhoud namens de ander te doen. Bijvoorbeeld omdat dit efficiënter is, om omdat er dan in een wijk maar één loonwerker op één moment langs hoeft. Dit soort afspraken zijn niet in legger verwerkt omdat het enerzijds een privaatrechtelijk karakter hebben en anderzijds een categoriewijziging van primair naar tertiair (en v.v.) niet altijd gewenst is vanwege andere belangen die zijn gekoppeld aan een categorie. B.v. het behouden van een beschermingszone.
3. Op onze leggerkaarten staan de vergunde afmetingen, op de kaarten van de gemeenten de werkelijke afmetingen. Vaak zijn deze gelijk, maar soms wijken deze verklaarbaar af.

Het vaststellen van verschillen, het analyseren daarvan, het bepalen of aanpassing van de gemeentelijke kaart en/of een waterschapskaart nodig is, al dan niet geformaliseerd in een overdachtsdocument, en het daadwerkelijk verwerken daarvan op kaart, kost tijd en precisie.

Zowel bij de gemeente als het waterschap zijn de middelen, maar ook de urgentie laag. Immers, buiten in het veld gaat er niets fout; de bestaande afspraken zijn over en weer bekend, het onderhoud wordt goed uitgevoerd en mochten er onduidelijkheden zijn, werd dit ambtelijk opgelost.

Kaartmateriaal (PvdA)

Het kaartmateriaal is actueel. We hebben gebruik gemaakt van de meest recente luchtfoto's.

Inspraakproces (PvdD, PvdA)

Voor de communicatie is het communicatieplan (DM 941294) voor de Keur en Leggers gevolgd. Het zwaartepunt van de uitgedragen boodschap lag vooral bij de Keur vanwege de nieuwe grondslag.

Hieruit volgende ondermeer de volgende acties:

Algemeen over Keur en Leggers (direct voor en tijdens inspraakperiode)

4. Informatie op de website
5. Artikel in de algemene nieuwsbrief
6. Persbericht
7. Artikel in de @grarier
8. Diverse Tweets
9. Emails aan de contacten bij gemeenten
10. Brief aan gebiedspartners (gemeenten (ook bestuurlijk), provincies, Rijkswaterstaat, Regionale uitvoeringsdiensten)
11. Toelichting tijdens bijeenkomst actoren (bv. LTO)
12. Gesprek LTO
13. Bestuurlijke actie richting gemeenten
14. Bekendmaking op GVOP
15. Mail naar communicatieafdelingen van gemeenten met verzoek info te plaatsen op hun website.

Specifiek voor LOW (direct voor inspraakperiode)

16. Brief aan 157 adressen waar sprake was van een categoriewijziging primair naar tertiair en v.v.
17. Een tiental adressen waarvan we het vermoedden had dat onduidelijkheid bestond rondom het onderhoud van beschoeiingen .

Contact met insprekers van een zienswijze (CU)

De ingediende zienswijzen waren voldoende duidelijk om door het college beantwoord te worden. Bij een aantal zienswijzen is, ook met particulieren, contact gezocht om de zienswijze helderder te krijgen of om het een en ander te verduidelijken. Een aantal partijen zijn langs geweest of wij zijn daar langs gegaan. We hebben ook tijdens de inspraakperiode overleg gevoerd, particulieren en partijen (telefonisch) te woord gestaan en dat leidde soms tot een ingediende zienswijze en soms ook niet.

De door het college gegeven antwoorden in het inspraakrapport hebben vervolgens slechts bij drie indieners geleid tot de behoefte om in te spreken in de Commissie:

- In het eerste geval ging het om het opnieuw te berde brengen van een langlopend meningsverschil met het waterschap waarbij ook al enige rechtszaken tegen het waterschap waren gevoerd. Hierbij is het waterschap telkens in het gelijk gesteld.
- In het tweede geval om excuses en het vragen om begrip voor het feit dat zonder vergunning water is gedempt en zonder daarvoor te compenseren.
- In het derde geval lijkt het op het kiezen van een partij in een lopend burenconflict over het wel of niet noodzakelijk zijn van een scheisloot en het bestrijden dat deze er voor 2015 heeft gelegen.

Feitelijk ging het in al deze gevallen niet over het door het waterschap verkeerd interpreteren van de oorspronkelijk ingediende zienswijze.

Overhangende beplanting (PvdA)

Hogere regelgeving verplicht het waterschap om voor bepaalde vaarwegen bepaalde doorvaarten af te dwingen. Dat betekent dat we concreet moeten kunnen afdwingen dat overhangende beplanting verwijderd moet worden en voor de Grecht en GHIJ leidt dat tot een uitzondering op het principe van 4 meter. Voor de Grecht is dat dan inderdaad tot 30 meter

Overigens is voor overhangende beplanting ook deregulering doorgevoerd. Bij secundaire watergangen is de regeling geschrapt, bij tertiaire watergangen was dit al het geval.

De regeling stond in de Keur 2009 maar daar uitgehaald en overgezet naar de Legger.

Monumentale bomen (CU)

Het college maakt voor de regelgeving over overhangende beplanting geen uitzondering voor monumentale en/of beeldbepalende bomen. Ook bij deze bomen moet het waterschap de mogelijkheid hebben om handelend op te kúnnen treden indien de veiligheid of het goed functioneren van het watersysteem belemmerd wordt of dreigt te worden. Maar dat wil dan niet zeggen dat we in de praktijk geen rekening zullen houden met bijzondere situaties zoals monumentale of beeldbepalende bomen. Indien het voor het functioneren van het watersysteem geen probleem is dat beeldbepalende treurwilgen in een stadsgracht met hun takken tot in het water hangen, maken we daar geen probleem van.

Woordgebruik (PvdA)

In het inspraakrapport komt her en der verkeerd woordgebruik voor. Als voorbeeld is waterbeheersen i.p.v. waterbeheren aangehaald.
We hebben de keuze gemaakt om in de LOW ingediende zienswijzen zoveel mogelijk letterlijk over te nemen, inclusief tikfouten en verkeerd woordgebruik door de indiener. Deze zienswijzen zijn tussen aanhalingstekens gezet (“”), maar we kunnen ons voorstellen dat dit niet duidelijk is overgekomen. Zo heeft bijvoorbeeld Rijkswaterstaat het in hun zienswijze over waterbeheersing.

In de beantwoording van de zienswijzen zijn de correcte termen gebruikt. In de leggernota wordt waterbeheersing gebruikt in de definitie van primair en secundair. Deze definities, inclusief de term waterbeheersing, zijn overgenomen uit de vastgestelde begrippenlijst van de nieuwe Keur. De omschrijving van de dam is aangepast in overeenstemming met de Van Dale.

Bergingsgebieden (PvdA, LNE)

Het waterschap heeft met de LOW2018 vijf waterbergingsgebieden aangewezen. De instandhouding van een (water)bergingsgebied is geborgd in het gemeentelijk bestemmingsplan, waaronder ook voor het nog niet gerealiseerde bergingsgebied in de Tol. De provinciale waterverordening die op het waterschap van toepassing is, schrijft voor dat een bergingsgebied ook in de Legger moet worden opgenomen waarbij de ligging en afmeting op kaart moeten zijn aangegeven. Vandaar dat de Tol vooruitlopend op de realisatie al in deze LOW is opgenomen.

Met de betreffende grondeigenaren zijn afspraken gemaakt over eventuele schadecompensatie.

Handhaving (CDA)

Zie ook hoofdstuk 1.6 van de Leggernota. De Legger wijst aan wie welk onderhoud waar moet doen en dat daarbij de in de legger opgenomen vorm, afmeting en constructie in stand gehouden moet

worden c.q. moet kunnen functioneren. Het is niet aan het waterschap om aan te geven hoe en wanneer dit moet gebeuren.

Het waterschap voert toezicht en handhaving uit, maar de manier waarop is vastgelegd in het Handhavingsbeleid (2015-2020) en de bijbehorende gedoog-, nalevings-, toezichts- en sanctiestrategieën. Vandaar dat handhaving geen onderwerp voor de Legger is.

LOW 2018 of LOW 2019 (CDA, AWP)

Inderdaad stond in het bestuursvoorstel meerdere keren en in de Leggernota een enkele keer onterecht LOW 2019 in plaats van LOW 2018. Dit is aangepast. We gebruiken 2018 om hiermee de nauwe verwevenheid met de *Keur 2018* nu, maar ook straks wanneer de nieuwe regelgeving van Keur en Legger ingaat, te benadrukken en te behouden.

De Vlist (PvdA)

Voor de Vlist gelden vanwege het schrappen uit artikel 8, dezelfde regels als voor elke andere primaire watergang. De Vlist is geen vaarweg (meer) waar gemotoriseerd gevaren mag worden.

GHIJ (PvdA)

De GHIJ is overgedragen naar het waterschap en tijdelijk is het bestaande regime van Rijkswaterstaat overgenomen. Inmiddels is er nieuw regime opgesteld dat daar nauwelijks van afwijkt. Het nieuwe regime staat in de LOW 2018.

Onderhoud HDSR-oevers door derden (CDA)

Bij watergangen op of aan percelen van het waterschap is het waterschap over het algemeen de onderhoudsplichtige van het droge en natte profiel. Wanner deze percelen bijvoorbeeld verpacht zijn aan derden, hebben we met deze partij een overeenkomst gesloten, waarbij in principe ook afspraken zijn gemaakt over het onderhoud en een eventuele financiële vergoeding.

Verder staan eigendom en onderhoud vaak los van elkaar. Zo is over het algemeen niet de verpachter maar de pachter onderhoudsplichtige. En is de aangelande in principe onderhoudsplichtige voor het droge deel van de oever ongeacht de eigendomssituatie. En primaire watergangen in stedelijk gebied zijn vaak eigendom van de gemeente, maar in onderhoud bij het waterschap.

Deregulering, harde stramien, ja-mits (CU)

De Legger is het juridisch document waarin het waterschap enerzijds onderhoudsplicht en onderhoudsverplichting moet opleggen (waterschapswet), op welke plaatsen de verschillende regels uit de Keur gelden en aan welke minimale eisen de waterstaatswerken qua ligging, vorm, afmeting en constructie aan moeten voldoen. Dat is inderdaad een hard stramien waarbij het noodzakelijk is om harde grenzen te stellen.

Tegelijkertijd heeft in de nieuwe Legger wel degelijk deregulering plaats gevonden, net als in de nieuwe Keur.
Bijvoorbeeld bij de beschermingszones *(tevens vraag CU)*. In de Legger 2012 lag langs elke watergang en rondom elk kunstwerk een beschermingszone. Volgens de Keur mocht je in zo'n zone, zeker langs primaire watergangen, niets doen. Tenzij je een vergunning aanvroeg. Dus ook om een struik in je achtertuin langs een primaire watergang te planten, ook al stond die al vol met andere struiken.
In de LOW 2018 zijn alle beschermingszones langs tertiaire watergangen en tertiaire kunstwerken

geschrapt. Bij primaire en secundaire watergangen en kunstwerken is kritisch gekeken waar deze konden komen te vervallen; dat waren er behoorlijk veel. Bijvoorbeeld daar waar we altijd varend (zullen) onderhouden en daar dus geen onderhoudstrook nodig is.

Een ander voorbeeld is het mogelijk maken voor gebiedscollectieven of natuureigenaren om onder voorwaarden af te wijken van op de Leggerkaart weergegeven afmetingen ingeval sprake is van natuurvriendelijk onderhoud.

NVO (LNE)

De breedte (oever-opwaarts) van de natuurvriendelijke oevers (NVO) is geschematiseerd weergeven waardoor inderdaad discussie kan ontstaan over de exacte grens. We hebben de inschatting gemaakt dat dit detailniveau voldoende is. Ter plaatse geldt nog altijd de zorgplicht als extra vangnet. Ook ten tijde van de LOW 2012, waar de nvo's helemaal niet op de kaart stonden, zijn in de praktijk geen problemen ervaren.

Voor het beheerplan oevers loopt momenteel een inmeetactie om de natuurvriendelijke oevers gedetailleerd in kaart te brengen. De gegevens die daar uit zullen komen, gaan we in een volgende legger opnemen.

LOW 2018 en LOW 2012 naast elkaar (WN)

Uitkomst van het onderzoek naar de grijze vlakken wordt verwerkt in de eerstvolgende legger. Er is nog niet bekend wanneer de LOW 2018 wordt herzien. Tot die tijd blijven de LOW 2018 en LOW 2012 naast elkaar bestaan. Als dit parallel oplopen op termijn onwenselijk zou blijken, is het mogelijk de LOW 2018 deels zo te herzien dat de LOW 2012 volledig ingetrokken kan worden.
Wanneer de Keur op korte termijn (deels) wordt aangepast, ligt het voor de hand om ook de Legger(kaarten) (deels) te herzien.

Frequentie

De Legger Oppervlaktewateren bestaat in feite uit twee Leggers Oppervlaktewater.

- De zogenaamde onderhoudslegger (volgens de waterschapswet)
- De zogenaamde profielenlegger (volgens de waterwet)

De behoefte aan herzieningsfrequentie verschilt.

De *onderhoudslegger* is statisch van aard. De toewijzing wie welk onderhoud waar moet uitvoeren veranderd namelijk niet of nauwelijks.
De *leggernota* is ook statisch. Onze regelgeving wijzigt namelijk beperkt.
Voor beide onderdelen lijkt een herzieningsfrequentie van eens per 4 jaar voldoende.

Voor de *profielenlegger* is er wel behoefte aan een frequente herziening. In het gebied verandert dagelijks de ligging en inrichting van het watersysteem; zo worden jaarlijks 1100 water-infra-vergunningen verleend, zijn er vele meldingen en wordt ook vaak zonder melding of vergunning een aanpassing gedaan. Deze leiden al dan niet tot een nieuwe juridische werkelijkheid en zolang je deze nieuwe juridische werkelijkheid niet bekrachtigt bestaat deze feitelijk niet. Enerzijds kun je daar niet op handhaven, anderzijds leidt een prik-op-de-kaart dan niet tot het aanprikken van de juiste regelgeving en kunnen ongewenste handelingen in het watersysteem door "de computer" worden toegestaan omdat de onderliggende kaart niet up-to-date is. Ook vereist de nieuwe Omgevingswet dat waterschappen een bepaalde actualiteit aan de ligging van de beperkingengebieden (zeg maar de huidige beschermingszones).

Het college gaat zich hierover beraden, maar dit staat los van het vaststellen van de LOW 2018.

Grijze vlakken

Grijze vlakken zijn locaties waarvan we zeker weten dat de praktijksituatie (door dempen/verlanden) afwijkt van de bestaande legger, maar waarvan nog is vastgesteld of dit is gedaan op basis van én conform een melding, vergunning of projectplan.

Eind 2018 zijn 1300 locaties stuk voor stuk vanaf kantoor beoordeeld. Het grootste deel is afgehandeld en er zijn nu nog zo'n 450 locaties waar nader onderzoek nodig is. Dit is arbeidsintensief werk, waarbij bijvoorbeeld ter plaatse moet worden gekeken en/of gemeten, overleg nodig is met de initiatiefnemer en advies door de beheer-afdeling en eventueel een legaliseringtraject opgesteld moet worden. Deze werkzaamheden zijn in 2019 ingepland.

Het gaat om ruim 14 ha oppervlaktewater op een totaal van 5047 ha.

De gekozen strategie met de grijze vlakken is juridisch gezien de beste. Het voorkomt ook dat er een nieuwe inspraakperiode nodig is. Bovendien voorkomt het dat ingelanden die keurig volgens de regels handelden worden gedupeerd en ingelanden die dat niet hebben gedaan beloond worden.

Het pas vaststellen van de Legger totdat alle grijze vlakken zijn opgelost, is geen optie. Het zorgvuldig uitzoeken kost tijd (enkele FTE's) en de doorlooptijd is sterk afhankelijk van externe factoren. Zo moeten ingelanden tijd worden gegeven om conform vergunning te herstellen, of bijvoorbeeld tijd te gegeven een (nieuwe) vergunning aan te vragen. De hiermee geïntroduceerde afhankelijkheid van derden levert een hoog risico op de planning van afronding van de LOW 2018 en staat niet in verhouding tot de behoefte om op korte tijd een Legger vast te stellen en tegelijk met de Keur in werking te laten treden.

Terugkoppeling grijze-vlakken aan het AB (WN, CDA)

Het college kan op gezette tijden een overzicht geven van de status van de verwerking van de grijze vlakken. Daarbij kan worden aangegeven bij hoeveel grijze vlakken het verdwenen water legitiem verklaard kan worden, hoeveel zaken hersteld zijn door het werk verder conform de vergunning uit te voeren (lees : alsnog de nagelaten compensatie aangebracht), voor hoeveel zaken een nieuwe vergunning is aangevraagd om de situatie te legaliseren e.d.

Ontvankelijkheid na de inspraakperiode (LNE)

Twee zienswijzen zijn na het verstrijken van de inspraakperiode ingediend. Beiden zijn in behandeling genomen. Reden is inderdaad zoals door de vraagsteller is aangeven om niet onnodig bureaucratisch te doen.

In artikel 3:16 Awb en met name de toelichting daarop, staat dat een zienswijze binnen de termijn moet zijn ingediend. Hierop zijn uitzonderingen mogelijk zoals iemand die wel tijdig een pro forma zienswijze heeft gegeven en daar nadien nog een aanvulling op geeft (zoals gemeente Utrecht, ProRail, Rijkswaterstaat en een landgoedeigenaar). Een ander voorbeeld is als sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding omdat iemand niet eerder op de hoogte was of niet eerder in de gelegenheid was om tijdig een zienswijze in te dienen. Er is nagelaten om dit bij de twee particuliere indieners (nrs. 35 en 36) die buiten de termijn waren, na te vragen. Dus we kunnen niet achteraf oordelen of sprake was van een geoorloofde termijnoverschrijding.

- Nr. 36: Er is een aanpassing gedaan aan de kaart omdat de kaart die ter inzage heeft gelegen fouten bevatte. Er stond een watergang op die eigenlijk een droge watergang is. Dit is aangepast.

Als er geen zienswijze was geweest en wij hadden het zelf geconstateerd, dan zouden wij de kaart zelf hebben aangepast. Ook als de zienswijze achteraf alsnog niet-ontvankelijk wordt verklaard gaan we de in de Cie BMZ besproken Leggerkaart hierop niet wijzigen.

- Nr. 35: een onderhoudsverplichting is ten gunste van de particulier gewijzigd. De zienswijze is ingediend op 12 september terwijl de termijn sloot op 3 september. Er is niet gevraagd naar de reden, maar de indiener gaf aan dat de knop voor digitaal indienen van de zienswijze niet werkte (waarschijnlijk omdat de termijn al was gesloten). Mogelijk was hij in verwarring – maar dat hebben wij niet nagevraagd - omdat de termijn voor de legger primaire keringen sloot op 17 september. Wij hebben dus niet vastgesteld of er een verschoonbare termijnoverschrijding is. Inhoudelijk zijn wij wel van oordeel dat de onderhoudsplicht ten onrechte deels bij de aangeland was gelegd en bij het waterschap hoort te liggen. Voorheen lag de onderhoudsplicht deels bij de aangeland, maar nadien is de plaatselijke situatie gewijzigd door het omleggen van een watergang. In de nieuwe, huidige situatie is het logischer dat de onderhoudsplicht volledig bij het waterschap ligt. Dit is nu aangepast op kaart. Los van de zienswijze, zouden wij deze wijziging ook zelf kunnen doorvoeren. Ook als de zienswijze achteraf alsnog niet-ontvankelijk wordt verklaard gaan we de in de Cie BMZ besproken Leggerkaart hierop niet wijzigen.

De conclusie moet dan zijn dat deze zienswijzen formeel te laat waren en buiten behandeling gelaten hadden moeten worden. Per abuis hebben wij dat niet gedaan. Ook omdat wij op dat moment nog steeds wachtten op de nadere toelichting van de partijen die een pro forma zienswijze hadden ingediend. Met bijvoorbeeld de gemeente Utrecht en Rijkswaterstaat hebben wij buiten de termijn en nadat de nrs. 35 en 36 hun zienswijze indienden, afspraken gemaakt om samen de kaarten te bekijken en opmerkingen te verwerken. Ook zijn in diezelfde periode, naar aanleiding van zienswijzen van bijvoorbeeld gemeente Nieuwegein en Oudewater/Woerden gesprekken geweest en als gevolg daarvan leggerkaarten aangepast.

Om eventuele precedentwerking te voorkomen heeft het college het volgende besloten:

1. Zienswijze 35 en 36 alsnog niet-ontvankelijk verklaren en inspraakrapport hierop aan te passen.
2. De wijzigingen als gevolg van zienswijze 35 en 36 in stand laten; de legger blijft dus ongewijzigd.
3. In hoofdstuk 3 van het inspraakrapport opnemen dat naar aanleiding van zienswijze 35 en 36 ambtelijk wijzigingen zijn doorgevoerd.

Zienwijze 21 (W@I)

Hier is een primaire watergang een tertiaire watergang geworden, waardoor ook het onderhoud overgaat naar de particulier. Dit is inderdaad de consequentie van de categorie-wijziging. Een wijziging die wordt gerechtvaardigd door de reeds lange tijd beperkte functie van de watergang.

Omdat dit inderdaad consequenties heeft voor de aangelande hebben we appellant en vergelijkbare aangelanden gerichte brieven hierover gestuurd voorafgaand aan de inspraakperiode.

De vergelijking met Rijkswaterstaat gaat niet op. Daar is sprake van formele overdrachten en de officiële status daarvan.

Vaarregime op de Oude Rijn ten westen van Woerden (PvdA)

Ten westen van Woerden is het waterschap niet meer de vaarbeheerder van de Oude Rijn maar de provincie. Vandaar dat wij hier in de Legger geen vaarregime hebben vastgesteld.

Moment van intrekken (CU)

Is er een vacuüm tussen AB besluit om in te trekken en college in werking te laten treden? Nee, tot aan het moment dat het college besluit dat de Legger 2018 in werking treed en tegelijk de Legger 2012 deels wordt ingetrokken, blijft de Legger 2012 van kracht. Dit is vergelijkbaar met hoe het voor de Keur 2018 is geregeld. Streven van het college is om Keur en LOW gelijktijdig in werking te laten treden.

Lange Linschoten (PvdA)

De vraag is gesteld of er inmiddels duidelijkheid is over wie verantwoordelijk is voor de Lange Linschoten? Is dit het waterschap of de gemeente?

Wij zijn verantwoordelijk voor de kering, deze ligt onder de weg en voldoet ruim, en voor het water. De gemeente is verantwoordelijk voor de weg, berm en de beschoeiing.

Eigendom is anders. Weg en berm zijn van aanwonenden en gedeeltes van de gemeente, de ondergrond van het water is van de stichting landgoed Linschoten.

Uitstel van de LOW

Uitstel van de LOW zal niet op korte termijn leiden tot een nog veel betere Legger en in het bijzonder niet tot betere Leggerkaarten. Bij elk geconstateerd verschil tussen de Leggerkaart en de werkelijkheid buiten moet worden geanalyseerd of dit een onjuistheid is van de Legger, of dat het om het resultaat van een niet-gelegaliseerde handeling gaat en of de buiten aangetroffen situatie nog actueel is (tussen het moment van het nemen van een luchtfoto en het analyseren van de verschillen kan veel tijd zitten).
Ook het oplossen van de grijze vlakken is een arbeidsintensief proces en in de loop van de tijd zullen er bovendien nieuwe grijze vlekken bijkomen.

De Legger is nauw verweven met de Keur. De Keur 2018 is afgestemd op de Legger 2018 en andersom. Sommige verplichtingen zijn vanuit de Keur overgeheveld naar de Legger. In de uitvoeringsregels van de Keur wordt direct verwezen naar Leggerkaarten (ligt de voorgenomen demping in een tertiaire watergang?). De vergunningchecker van de Keur en later het omgevingsloket zal via een prik-op-de-kaart direct gegevens uit de Legger overnemen.

Inspreken dhr. Van Bemmel (zienswijze 26)

Waarom heeft het waterschap deze regel?

In het veenweidegebied zijn veel langgerekte, smalle percelen waarbij de tertiaire scheisloot uitkomt in een primaire watergang. De primaire watergang moet in principe door het waterschap worden onderhouden. Met enkel een gangbare maaiboot kan het waterschap varend deze watergang niet volledig onderhouden. Het laatste stukje (vanaf de waterlijn tot 40 cm diep) is vanwege het profiel niet goed bereikbaar. Vandaar dat dat stuk toch vanaf de kant met een trekker moet worden onderhouden.

De percelen zelf worden meestal via andere percelen op de openbare weg ontsloten. Het onderhoud door de trekker van de korte primaire kopse kanten kan het waterschap door de inrichting van de percelen en het watersysteem niet efficiënt uitvoeren. Er moet dan veel omgereden worden telkens en alleen maar om het korte kopse kantje van het perceel te onderhouden. Want al het andere talud op het perceel is namelijk in onderhoud bij de aangelande. Voor de eigenaar is er het nadeel dat het onderhoudsmaterieel van het waterschap het gewas kan beschadigen of dat hij een onderhoudsstrook moet vrijhouden langs de scheisloot aan beide zijden van zijn perceel.

Voor zowel het waterschap (minder onderhoudskosten) als de aangelande (geen gewasschade door een derde of het vrijhouden van een onderhoudsstrook) is het uiteindelijk goedkoper dat het waterschap enkel vanuit het water het onderhoud doet en dat de aangelande de kopse kant van het perceel (tot 40 cm diep) doet. Die kan het onderhoud meteen (en kostenefficient omdat hij toch het perceel moet oversteken) meenemen in de werkgang om het talud van de scheisloten te onderhouden.

Deze regel gold in de Lopikerwaard en stond al in 1961 in de Keur van het voormalig waterschap Lopik, Lopikerkapel en Zevenhoven. In de Legger 2018 is de regel van toepassing op ongeveer 250 kilometer primair water, aan beide zijden.

Inspraak dhr. Van Bemmel

De heer van Bemmel betoogt dat is afgesproken dat het waterschap ook de kopse kant moet onderhouden en dat dit is vastgelegd bij de ruilverkaveling. En dat het waterschap zich aan die afspraak moet houden. De door dhr. Van Bemmel tijdens de commissie BMZ uitgereikte stukken waren reeds bij het waterschap bekend en meegenomen in de overwegingen.

Zoals inspreker heeft aangegeven en ook met het overleggen van de ruilverkavelingsakte d.d. 8 november 2002 heeft aangetoond, is bij de ruilverkaveling Lopikerwaard inderdaad uitgesproken dat de betreffende watergang in eigendom, beheer en onderhoud overgaat naar het waterschap. Het waterschap heeft deze watergang daarom als primaire watergang aangewezen in de legger. Vanwege de nadelen beschreven bij “*Waarom heeft het waterschap deze regel?*“ voor zowel de agrariër as het waterschap, is met het gebied afgesproken om vast te houden aan het gebruik dat de kopse kanten door de agrariër worden onderhouden. Een gebruik dat ook al was vastgelegd in 1961 in de Keur van het voormalig waterschap Lopik, Lopikerkapel en Zevenhoven en in 1999 in de Keur van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden 1999 is overgenomen. De regel is voor het eerst op kaart gevisualiseerd in de Legger 2012 en herbevestigd in de Legger 2018. Ook na de akte van 2002 is door het gebied, op enkele uitzonderingen na, conform gehandeld.

Met enkele eigenaren, waaronder de inspreker, is dit eerder al onderwerp van discussie geweest, waarin het waterschap door zowel de rechtbank Midden-Nederland als de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in het gelijk is gesteld. Conclusie is dat hetgeen in een ruilverkavelingsakte is bepaald voor het bevoegde gezag niet bindend is bij het opstellen van een legger, waarbij een bredere belangenafweging plaatsvindt dan alleen de eigendomssituatie. In dit verband wordt verder opgemerkt dat aan de betreffende watergang nog meer eigenaren grenzen, waarvoor hetzelfde geldt. In totaal gaat het in de Loperikerwaard inclusief de Tweede Wetering/Achterwetering, om 85 km aan watergangen. Deze regel geldt ook al lange tijd in het Oude Rijn-gebied, zie bijvoorbeeld de Legger van het Groot-Waterschap Woerden van 1991, maar stond nog niet op de Leggerkaart. Dat is nu wel het geval waardoor nu een traject van bijna 250 km op de Leggerkaart staat, met eventueel aan beide zijden een kopse kant. Het geval staat dus niet op zich.

Eventueel intrekken van de regel leidt tot een flinke toename van de onderhoudskosten voor het waterschap vanwege inefficiënt onderhoud van maximaal 500 km oever. Tegelijk voorzien we dat we hierdoor ook de aangelande met netto extra kosten opzadelen (vrijhouden onderhoudsstrook en/of minder opbrengst door gewasschade versus beperkte extra maaikosten).

Voorgesteld wordt op dit punt geen wijziging in de Legger aan te brengen. We maken hierop geen uitzonderingen, dus ook niet voor dhr. van Bemmel. En ook niet voor indiener van zienswijze 20 die een vergelijkbare strekking had.

Inspreken mw Roubos (nr. 15)

Mw Roubos geeft in de commissie toe dat ze rondom het perceel watergangen heeft laten vervallen. In de commissie gaf ze aan dat daarmee wordt bedoeld dat ze ze heeft gedempt. Demping vond plaats om praktische overwegingen waarbij volgens haar de gedachtengang van het waterschap is gevolgd. Ze heeft geen vergunning voor het dempen aangevraagd. Ze bied daarvoor haar excuses aan.

Het college veronderstelt hierbij dat de “praktische overwegingen” (deels) te maken hebben met een uitbreiding van het verhard oppervlak op het terrein en dat de “gedachtengang van het waterschap” is om water vast te houden in de bodem.

Wat de precieze redenen zijn is hier niet relevant. De fam. Roubos heeft zonder vergunning handelingen in het watersysteem verricht die vergunningplichtig zijn. Vandaar dat we de betreffende watergangen vooralsnog op de Legger behouden waardoor we handelend kunnen optreden.

Het is gebruikelijk – en dit is wat het college ook doet - dat in dit soort situaties het dossier wordt opgepakt door het team Toezicht en Handhaving om het op een nette manier in overleg met de initiatiefnemer op te lossen conform het door het waterschap opgestelde beleid. Het legaliseren van de nieuwe situatie, waarbij voorwaarden worden gesteld, ligt dan voor de hand. De voorwaarden kunnen bijvoorbeeld zijn dat het gedempte oppervlak 1 op 1 wordt gecompenseerd en dat de uitbreiding van het verhard oppervlak eveneens door het graven van extra water gecompenseerd wordt.

Inspreken dhr. Vlooswijk (nr. 16)

Dhr. Vlooswijk heeft een zienswijze (nr. 16) op drie onderdelen ingediend. Het inspreken heeft enkel betrekking op het eerste onderdeel, nabij de Slotlaan.

De watergang die nu op de Legger 2018 zou daar op zijn gezet omdat gedurende een klein jaar in 2015/2016 een watergang tijdelijk en illegaal heeft gelegen en waarvan het waterschap nu ten

onrechte zou claimen dat de watergang nodig is voor de waterhuishouding. Dat was misschien in het verleden zo, maar na verbeteringen aan het watersysteem (vernieuwen inlaat en plaatsen stuw bij een overlaat) is dat volgens dhr. Vlooswijk niet meer nodig en hij geeft aan dat hij in een extreem natte periode rondom de oogst met het waterschap de afspraak heeft dat hij een rayonmedewerker kan vragen om het peil tijdelijk 10 cm te verlagen.

Wat voor het college naar aanleiding van het inspreken en de toelichtende vragen vanuit de commissie cruciaal is, is in eerste instantie de vraag of er in het verleden wel of niet een sloot is geweest, behalve gedurende een klein jaar in 2015/2016. Lag deze er in het verleden wel, dan zou op zijn minst de buurman de mogelijkheid moeten hebben om gekend te worden in en eventueel bezwaar aan te tekenen tegen het laten vervallen van de watergang die er (lang) voor 2015 heeft gelegen. En lag deze er niet, dan is het de vraag of het waterschap terecht van mening is dat een (nieuwe) watergang nodig is voor een goede waterhuishouding rondom deze watergang.

- De heer Vlooswijk antwoordde bevestigend op de vraag van commissielid dhr. Kooy tijdens de commissievergadering dat er nooit een sloot is geweest, behalve in het kleine jaar dat de buurman een sloot op de pachtgrond van dhr. Vlooswijk heeft gegraven die dhr. Vlooswijk later weer heeft gedempt. Op de vervolgvraag van dhr. Kooy dat als terugkijken op oude kadastrale kaarten, topotijdlijn e.d. we daar nooit een sloot zullen zien, gaf dhr. Vlooswijk aan dat voor zover hij zich kan herinneren er nooit een sloot heeft gelegen.
- Daarin verschilt het college van mening gezien ook de onderstaande CycloMedia-foto's uit 2011 en 2007. Dat was ook de reden om deze watergangen in de ontwerp-Legger 2018 op te nemen en niet mee te gaan in de zienswijze van dhr. Vlooswijk.

Besluit

Zoals gebruikelijk wil het college zorgvuldig handelen. Geen enkele gravende en dempende handeling is eerder afgestemd met het waterschap. Omdat naast waterhuishoudkundige belangen ook de belangen van de buurman meespelen en eventueel nut- en noodzaak van de watergang gezien de nieuwe waterhuishoudkundige situatie onderzocht moet worden, neemt de college nu geen stelling en verklaart ter plaatse van de watergang LE064115 de Legger 2018 niet van toepassing. Deze locatie wordt een grijs vlak waardoor daar de Legger 2012 blijft gelden. Het dossier wordt doorzet naar het team Toezicht en Handhaving om de situatie verder uit te zoeken. De inspraaknota en de Leggerkaart wordt op dit punt aangepast.

Aanvullende vraag (W@I)

Het waterschap heeft niet handhavend tegen het dempen kunnen optreden omdat het dempen van de watergang nog niet door het waterschap was opgemerkt. Dit werd pas duidelijk bij de behandeling van de zienswijze.